

Zdeněk DVORŮÁK*
Miroslav TOMEK**

NIEKTORÉ ASPEKTY DOPRAVNEJ LOGISTIKY OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Táto práca bola podporovaná Kultúrnou a edukačnou grantovou agentúrou MŠ SR evidovanou pod číslom KEGA 3/4187/06.

ÚVOD

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti Ozbrojených síl (ďalej len OS) Slovenskej republiky (ďalej len SR) je zabezpečenie presunov a prepráv. Zabezpečenie presunov a prepravy možno charakterizovať ako systém opatrení, činností, infraštruktúry, zariadení, dopravných prostriedkov a kapacít, velenia a riadenia na zmenu miesta personálu, techniky a zásob, vrátane potrebných mechanizačných prostriedkov. Cieľom článku je poukázať na niektoré aspekty zabezpečenia presunov a prepráv pri riešení krízových situácií a účasti vo vojnových operáciách mimo územia SR.

VŠEOBECNÉ ZÁSADY DOPRAVNEJ LOGISTIKY OZBROJENÝCH SÍL

Zabezpečenie presunov a prepráv je súčasťou logistickej podpory a zásady zabezpečenia rozoberá doktrína dopravnej logistiky OS SR, ktorá vychádza jednak zo všeobecných zásad logistiky uplatňovanej v civilnom sektore, ale aj zo zásad logistickej podpory v špecifických podmienkach, v ktorých OS SR plnia svoje hlavné úlohy.

---

* Doc. ing. Zdeněk DVORŮÁK, Katedra technických vied a informatiky, Fakulta špeciálneho Žilinská univerzita v Žiline.

**Doc. ing. Miroslav TOMEK, Fakulta špeciálneho inžinierstva, Katedra technických vied a informatiky, Žilinská univerzita v Žiline.

Doktrínu dopravnej logistiky OS SR možno charakterizovať ako súhrn základných princípov a vojenských názorov na dopravnú logistiku OS SR vo všetkých oblastiach činnosti OS SR v mieri, pri riešení krízových situácií a účasti vo vojnových operáciách mimo územia SR. Všeobecné zásady tvorby doktríny dopravnej logistiky:

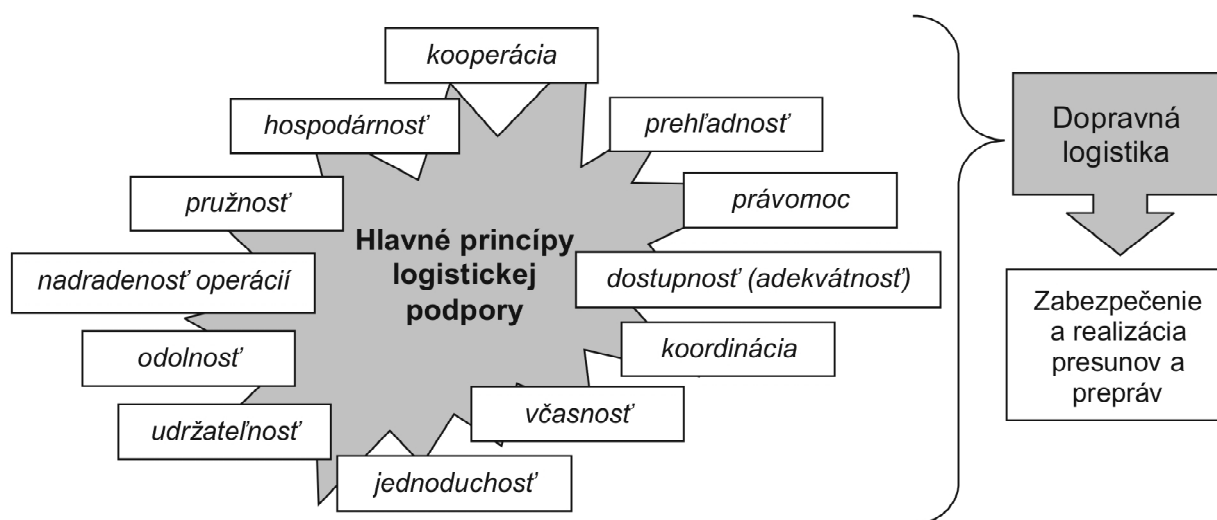
- za prípravu základných noriem, nariadení, postupov a spôsobov plánovania a zabezpečovania presunov a prepráv sú spoluzodpovedné orgány OS SR a civilných rezortov,
- plánovanie presunov a prepráv na podporu vojenských i civilných operácií mimo územia SR uskutočňovať koordinovane na základe zavedenej spoločnej vojensko-civilnej služby, v ktorej budú zastúpené všetky kooperujúce rezorty,
- Slovenská republika je zodpovedná za poskytnutie dostatočných dopravných prostriedkov potrebných na nasadenie, podporu, dopĺňovanie zásob a opätovné nasadenie svojich síl,
- pri plánovaní, zabezpečovaní a sledovaní presunov a prepráv uplatňovať štandardné postupy, software, hardware a štandardnú pracovnú dokumentáciu, čo uľahčuje ich úspešnú realizáciu,
- pri plánovaní, zabezpečovaní, sledovaní a realizácii presunov a prepráv OS SR mimo územia SR sa riadiť štandardnými postupmi s dôrazom na uľahčovanie prechodov cez štátne hranice, v záujme čoho uzatvoriť dvojstranné a mnohostranné dohody s príslušnými orgánmi štátnej správy susedných štátov,
- optimálne využívať vojenské a civilné dopravné prostriedky, služby a infraštruktúru spolu s podporou hostiteľskej krajiny,
- na zabezpečenie zásobovania jednotiek OZ SR nasadených mimo územia SR využívať hlavne služby civilných dopravcov, predovšetkým zmluvných,
- náklad určený na prepravu baliť do obalov, ktoré sú svojimi rozmermi a technickými úpravami kompatibilné s dostupnými manipulačnými a dopravnými prostriedkami,
- pri plánovaní presunov a prepráv rešpektovať a zahŕňať špecifiká jednotlivých druhov dopravy s dôrazom na pružnosť a operatívnosť,
- zachovať zásady pre presuny a prepravy OS SR aj pre presuny a prepravy jednotiek OS iných krajín na území SR,
- využívať Spojenecký systém pre rozmiestňovanie a presuny (ADAMS) ako prostriedok plánovania rozmiestnenia, presunov a s tým spojených informácií.

Pri tvorbe a následnej realizácii dopravnej logistiky OS SR je treba zohľadniť hlavné princípy logistickej podpory, ktoré sú znázornené na obrázku číslo 1.

Na zabezpečenie presunov a prepráv v priebehu vojenských operácií sa využívajú všetky druhy dopravy. Ich konkrétne použitie závisí od:

- terénu,
- dostupnej infraštruktúry,
- priority požiadavky,
- požadovaného času doručenia,
- druhu nákladu,
- zvláštnych obmedzení,
- hospodárnosti a účinnosti,
- dostupných zdrojov,
- bezpečnosť.

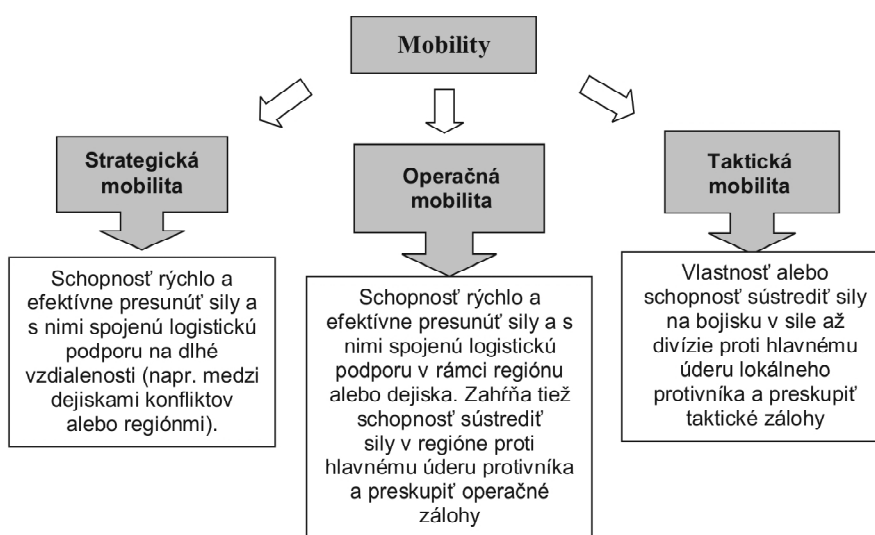
Obr. 1 Hlavné princípy logistickej podpory

Porovnaním jednotlivých výhod a nevýhod jednotlivých druhov dopravy možno za rozhodujúce v oblasti presunov a prepráv považovať dopravu cestnú, ktorá poskytuje prepojenie medzi prijímajúcimi jednotkami, hlavnými letiskami a námornými prístavmi, zásobovacími centrami, železničnými a riečnymi terminálmi.

Jedným z predpokladov kvalitného a rýchleho zabezpečenia úloh dopravnej logistiky je mobilita, ktorú možno rozdeliť a charakterizovať jej úlohy tak, ako je uvedené na obrázku číslo 2.

Obr. 2 Mobilita

ORGÁNY PLÁNOVANIA PRESUNOV A PREPRÁV

Plánovanie presunov a prepravy je osobitnou, ale integrálnou časťou logistického plánovania a musí byť v súlade s operačným plánovaním a plánovaním síl. Vykonáva sa na spoločnom základe pre všetky druhy síl, pri kombinovanom využití vojenských a civilných prostriedkov a zahrnutí všetkých druhov dopravy, preto si vyžaduje súčinnosť a spoluprácu medzi vojenskými a civilnými orgánmi na všetkých úrovniach. Ak SR pôsobí ako hostiteľský štát, má výlučnú právomoc schvaľovať, koordinovať a riadiť všetky presuny na vlastnom území.

Na zabezpečenie presunov a prepráv možno plánovať nasledujúce kapacity:

- vlastné,
- domácich a zahraničných komerčných prepravcov,
- ktoré dali spojenecké štáty v rámci aliancie alebo koalície k dispozícii na kooperatívne a spoločné využitie.

Velitelia na všetkých úrovniach, vrátane príslušných veliteľov NATO alebo koaličných síl v mnohonárodných operáciách, zodpovedajú za plánovanie, určovanie priorít, koordináciu a zabezpečovanie presunov a prepravy im podriadených síl vzduchom, po vode a zemskom povrchu.

Prvoradú zodpovednosť za plánovanie a riadenie presunov svojich národných síl, národných prvkov mnohonárodných síl majú OS SR a ak prijali zodpovednosť vedúceho štátu, aj skupiny mnohonárodných veliteľstiev. Odbornými orgánmi na plánovanie, koordináciu a zabezpečenie plynulých presunov a prepravy vojsk a vojenského materiálu všetkými druhmi dopravy sú orgány služby vojenskej dopravy:

- Odbor pre koordináciu plánovania presunov a prepravy štábu logistiky Generálneho štábu OS SR (ďalej len OPKPPP),
- Správa vojenskej dopravy (ďalej len SVD).

Odbor pre koordináciu plánovania presunov a prepravy štábu logistiky Generálneho štábu OS SR je orgánom služby vojenskej dopravy na strategickej úrovni, ktorý odborne riadi vojenskú dopravu vo veliteľstvách pozemných síl, vzdušných síl a síl výcviku a podpory. Hlavné úlohy OPKPPP:

- odborne riadiť vojenskú dopravu v OS SR,
- plánovať a koordinovať presuny a prepravy vojsk OS SR na území SR,
- plánovať, koordinovať a zabezpečovať medzinárodné presuny a prepravy vojsk OS SR mimo územia SR a presuny a prepravy vojsk OS iných štátov na území SR,
- v spolupráci s Colným riaditeľstvom SR riadiť oblasť zastupovania Ministerstva obrany SR (ďalej len MO SR) pri colnom konaní a podávaní colných vyhlásení za MO SR pri dovoze, vývoze a tranzite výzbroje, techniky a materiálu jednotiek OS SR (colný formulár FORM 302), pôsobiacich:
  - o v misiách OSN,
  - o v operáciách NATO a Európskej únie,
  - o vyslaných na vojenské cvičenia mimo územia SR,
- zabezpečiť funkčnosť spojeneckého systému pre rozmiestňovanie a presuny ADAMS,
- metodicky riadiť poskytovanie prepravných náležitostí v rezorte MO, v súčinnosti s civilnými rezortmi, vykonávať kontrolu a prípravu účtovných dokladov pre realizáciu platieb za centrálnu hradenú úverovú prepravu osôb a nákladov,
- vykonávať kontrolu a prípravu účtovných dokladov pre realizáciu platieb za centrálnu hradenú

úverovú prepravu osôb a nákladov, sledovať dodržiavanie zmluvne dohodnutých podmienok verejnými dopravcami.

Na zabezpečenie predchádzajúcich úloh je OPKPPP je vybavený určitými kompetenciami, ku ktorým možno zaradiť:

- odborné riadenie orgánov vojenskej dopravy v podriadenosti VSVP, plánovanie, organizovanie a realizovanie opatrenia vo vojenskej doprave
- odborné riadenie činností Základne logistickej podpory a SVD,
- spracovávanie požiadaviek na realizáciu medzinárodných presunov a prepráv a ich zabezpečovanie a realizáciu cestou SVD,
- zadávanie čiastkových údajov do systému ADAMS
- realizovanie úloh na zabezpečenie medzinárodných prepráv podľa odborných usmernení náčelníka OPKPPP,
- optimalizovanie a zabezpečovanie zásobovacieho dopravného systému s využitím distribučných stredísk vojenskej dopravy v podriadenosti multifunkčných zásobovacích základní, SVD a Základne spoločnej logistickej podpory,
- realizovanie systémového opatrenia v oblasti mechanizovanej manipulácie s materiálom a navrhovanie opatrení na rozvoj skladovej manipulácie s materiálom,
- realizovanie opatrení na riadenie prevádzky na vojenských železničných vlečkách v podriadených základniach, zúčastňovať sa na komisionálnych prehliadkach vojenských železničných vlečiek.

Výkonnými orgánmi vojenskej dopravy na operačnom stupni je SVD, ktorej úlohou je riadenie a zabezpečovanie presunov a prepráv s využitím všetkých druhov dopravy na teritóriu v súčinnosti s orgánmi a organizáciami štátnej správy zodpovednými za dopravnú infraštruktúru, zabezpečovanie úzkej súčinnosti s územnými orgánmi štátnej správy pri realizácii požiadaviek OS na zabezpečenie pripravenosti a rozvoja dopravnej infraštruktúry. Hlavné úlohy SVD v oblasti presunov a prepráv:

- plánovať, organizovať, sledovať a zabezpečovať vojenské presuny a prepravy všetkými druhmi dopravy na území SR v súčinnosti s distribučnými strediskami vojenskej dopravy, s dopravcami a s orgánmi a organizáciami štátnej správy a samosprávy zodpovednými za dopravnú infraštruktúru,
- dispečersky riadiť a sledovať presuny a prepravy na území SR a zabezpečovať plynulý tranzit jednotiek OS iných štátov po území SR,
- koordinovať termíny výcviku vojsk v preprave po železnici vo svojom obvode, k čomu v stanovených termínoch zabezpečovať miesta a náležitosti u príslušných orgánov Železníc SR (ďalej len ŽSR),
- zúčastňovať sa teoretických školení a praktických zamestnaní vo VVPŽ, kde poskytovať odbornú pomoc a garantovať požadovanú odbornú úroveň týchto zamestnaní,
- vykonávať odborný dozor a poskytovať odbornú pomoc pri nakládkach (vykládkach) vojenských prepráv v železničnej stanici (ďalej len ŽS), k čomu určovať z radov príslušníkov správy dočasných vojenských správcov ŽS.

ZÁVER

Úspešné splnenie úloh súvisiacich s riadením a zabezpečením presunov a prepráv OS SR a ostatných štátov NATO predpokladá okrem vysokej odbornosti v oblasti vojenskej dopravy aj zodpovedajúce jazykové znalosti príslušníkov orgánov vojenskej dopravy. Splnenie stanovených

úloh zabezpečenia presunov a prepráv orgánmi vojenskej dopravy musí byť realizované najmä s dôrazom na prijatie ich optimálneho variantu. Cieľom príspevku nebolo vyčerpať všetky problémy súvisiace so zabezpečením presunov a prepráv, ale poukázať len na niektoré dôležité aspekty.

LITERATÚRA

- [1] MARČEK J., *Aktuálny stav dopravnej logistiky v ozbrojených silách SR*. In: LOGVD 2006 - Dopravná logistika a krízové situácie Zborník z 9. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou. Žilina: ŽU v Žiline, október 2006, s. 172-173. ISBN 80-8070.
- [2] ONDIRKOVÁ J., *Kvalita dopravy v logistických procesoch*. In: LOGVD 2005 - Dopravná logistika a krízové situácie. Zborník z 8. vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou. Žilina: ŽU v Žiline, 2005, s. 150. ISBN 80-8070-471-6.
- [3] SEIDL M., *Niektoré otázky vojenskej dopravnej logistiky*. In: Zborník z vedecko-odbornej konferencie s medzinárodnou účasťou "LOGVD 2000", Žilina, FŠI ŽU, 2000, s.101. ISBN 80-88829-60-7.
- [4] SEIDL M., *Vojenská automobilová doprava*. Žilina: FŠI ŽU v Žiline, s. 117., ISBN 80-88829-57-7.
- [5] *Spoločná operačná logistická doktrína Ozbrojených síl Slovenskej republiky*. Trenčín: VSVaP OS SR, 2005. s. 97.
- [6] www.mosr.sk.

SUMMARY

The article describes about some aspects of transportation logistics of Armed Forces of Slovak Republic. Very important part of logistics is planning and organizing of movement and transportation. During crises situation and peace mission are very good logistics support one of the most important parts of activities.

Recenzent: dr hab. inž. Zenon Zamiar, prof. MWSLiT